

PATENTTI- JA REKISTERIHALLITUS

Päätös tutkimatta jättämisestä 14.12.2017

Päätöksen diaarinumero: PRH/3148/1040/2017

Valvonta-asia

Vireilletulo

Patentti- ja rekisterihallituksen (PRH) tehtävänä on tekijänoikeuden yhteishallinnoinnista annetun lain (1494/2016) 54 §:n mukaisesti valvoa, että Suomeen sijoittautuneet yhteishallinnointiorganisaatiot ja niiden jäsenyhteisöt noudattavat yhteishallinnointilain säännöksiä oikeuksien yhteishallinnoinnissa. PRH on vastaanottanut 24.11.2017 toimenpidepyynnön, jossa toimenpidepyynnön tekijä on kertonut seuranneensa keväästä asti Näyttelijöiden tekijänoikeusjärjestö Filmex - Skådespelarnars Upphovsrättsorganisation Filmex ry:tä (Filmex) ja kertonut havainneensa järjestöltä puuttuvan vakimuotoisen hinnaston tai että sellaista ei ainakaan ole verkkosivujen kautta tai muualta löydettävissä. Toimenpidepyynnön tekijä kertoo Filmexin mm. myyvän näyttelijöiden tekijänoikeuksien käyttöluhia eteenpäin av-toimijoille ja tuotantoyhtiöille ja käsittäneensä, että laki vaatii ainakin tärkeimpien palvelujen hintojen olevan julkisesti saatavilla hinnastossa. Toimenpidepyynnön tekijän mukaan Filmexin perustamisesta on kulunut jo niin paljon aikaa, että hinnaston löytymistä voi kohtuudella vaatia, joten hän pyytää PRH:ta tiedustelemaan Filmexiltä tätä asiaa ja huomauttamaan, että se laittaisi hinnaston sivuilleen viipymättä, mikäli järjestöllä on jo sellainen valmiina.

Asian käsittely

Selvityspyyntö

PRH on pyytänyt 27.11.2017 päivätyllä selvityspyynnöllään Filmexiltä selvitystä sen mahdollisesti noudattamista lisenssien vakioehdoista ja sovellettavista vakiohinnoista mahdollisine alennuksineen sekä siitä, miksi näitä ei ole julkaistu yhteishallinnointiorganisaation verkkosivuilla.

Filmexin vastaus

Filmex on antanut vastauksensa 8.12.2017. Vastauksessaan se kertoo, ettei se toimi tekijänoikeuslain 26 §:ssä tarkoitettuna sopimuslisenssijärjestönä ja ettei Filmexillä ole myöskään muita näyttelijöiden tekijänoikeuksiin liittyviä vakioehtoisia lisensejä tai sellaisia koskevia vakiohinnastoja. Filmex ei selvityksensä mukaan tällä hetkellä myy näyttelijöiden tekijänoikeuksien käyttöluhia eteenpäin av-toimijoille tai tuotantoyhtiöille, joten tästä syystä tietoja ei ole löydettävissä verkkosivujen kautta tai muualta.

Selvityksensä mukaan Filmex hallinnoi seuraavia näyttelijöiden oikeuksia:

- a. Kopioston hoitamattomat asiat (viittaukset tekijänoikeuslakiin):
  - hyvitysmaksu (26 a §)
  - verkkotallennuspalvelut (25 l §)
  - televisio- ja radio-ohjelmien opetuskäyttö (14 §)
  - edelleen lähettäminen (25 h § ja 25 i §)
  - julkinen esittäminen (hotellit, ravintolat tms.)
  - TV-ohjelmien arkistokäyttö (25 g)
- b. MTV Oy:n dvd-tallenteita koskeva valvonta ja oikeuksien hallinnointi
- c. Ulkomaisten tekijänoikeusjärjestöjen suomalaisille näyttelijöille keräämien tekijänoikeuskorvausten vastaanottaminen ja tilittäminen

d. Ylen ja MTV:n omien TV-ohjelmien arkistokäyttö (25 g §)

Kohdan a) oikeuksien hallinnointi on selvityksen mukaan siirretty edustussopimuksella Kopiosto ry:n hoidettavaksi ja kyseisiä oikeuksia mahdollisesti koskevat vakioehdot ja –hinnastot löytyvät selvityksen mukaan Kopiosto ry:n verkkosivustolta. Kohtien b) ja d) osalta mahdolliset Filmexin kautta jaettavat korvaukset perustuvat selvityksen mukaan Suomen Näyttelijäliitto – Finlands Skådespelarförbund ry:n ja tv-yhtiöiden välisiin kahdenkeskisiin sopimuksiin. Kaikkia muita oikeuksia ja käyttötapoja Filmexin asiakkaat hallinnoivat sen selvityksen mukaan itse eli sopivat oikeuksien luovutuksesta sekä luovutuksesta kulloinkin maksettavasta korvauksesta tarvittaessa tuotantoyhtiöiden, käyttäjä- ja ym. tahojen kanssa itsenäisesti.

Päätöksen perustelu

Tekijänoikeuden yhteishallinnoinnista annetun lain 54 §:n mukaisena valvontaviranomaisena PRH:n tehtävänä on mm. valvoa, että Suomeen sijoittautuneet yhteishallinnointiorganisaatiot ja niiden jäsenyhteisöt noudattavat lain säännöksiä oikeuksien yhteishallinnoinnissa. Saman lain 56 §:n mukaan PRH:lle saadaan tehdä toimenpidepyyntö yhteishallinnointiorganisaation menettelystä tai laiminlyönnistä, joka on vastoin yhteishallinnointilain säännöksiä. Toimenpidepyynnössä on kuvattava moitittavana pidettävä menettely tai laiminlyönti.

Näyttelijöiden tekijänoikeusjärjestö – Skådespelarnas Upphovsrättsorganisation Filmex ry (Filmex) on tehnyt ilmoituksen tekijänoikeuksien yhteishallinnoinnista 31.1.2017. Filmexin tarkoituksena on ilmoituksensa mukaan valvoa ja edistää esittävien taiteilijoiden, erityisesti näyttelijöiden, tekijänoikeuslaissa säädettyjä oikeuksia sekä kaikkia muita kuva- ja äänitallenteiden käyttöä ja eri käyttömuotoja koskevia oikeuksia, tehdä niitä koskevia sopimuksia sekä valvoa näiden sopimusten noudattamista. Lisäksi toimintaan kuuluvat ilmoituksen mukaan esittävien taiteilijoiden, erityisesti näyttelijöiden, tekijänoikeuslaissa mainittujen korvausten sekä muiden kuva- ja äänitallenteiden käyttöoikeuksia koskeviin sopimuksiin perustuvien korvausten periminen, säilyttäminen sekä jakaminen niihin oikeutettujen kesken.

40 §:n ensimmäisen momentin mukaan yhteishallinnointiorganisaation on julkaistava ja pidettävä ajan tasalla verkkosivuillaan suomeksi ja ruotsiksi tiedot mm. lisenssien vakioehdoista ja sovellettavista vakiohinnoista mahdollisine alennuksineen (kohta 6). Pykälän toisen momentin mukaan yhteishallinnointiorganisaation on toimitettava em. tiedot ja tieto niissä tapahtuneista muutoksista 54 §:ssä tarkoitettulle valvontaviranomaiselle viipymättä tietojen julkaisemisen jälkeen. Yhteishallinnointilaki on tullut voimaan sen 68 §:n mukaisesti 1.1.2017 ja lain siirtymäsäännöksiä koskevan 69 §:n mukaan yhteishallinnointiorganisaation on noudatettava 40 §:n säännöksiä suomen ja ruotsin kielen käyttämisestä viimeistään vuoden kuluttua lain voimaantulosta.

Toimenpidepyynnön tekijä on esittänyt, että Filmexiltä puuttuvat vakioehtoiset hinnastot tai että sellaista ei ainakaan ole löydettävissä järjestön verkkosivuilta tai muualta. Tämän johdosta toimenpidepyynnön tekijä on pyytänyt PRH:ta tiedustelemaan Filmexiltä tätä asiaa ja huomauttamaan, että se laittaisi hinnaston sivuilleen viipymättä, mikäli järjestöllä on jo sellainen valmiina.

Filmex on 8.12.2017 antamassaan selvityksessä kertonut, ettei se tällä hetkellä myy näyttelijöiden tekijänoikeuksien käyttöluovia eteenpäin av-toimijoille tai tuotantoyhtiöille, joten tästä syystä tietoja ei ole löydettävissä verkkosivujen kautta tai muualta. Osa Filmexin hallinnoimien näyttelijöiden oikeuksien hallinnoinnista on siirretty edustussopimuksella Kopiosto ry:n hoidettavaksi ja kyseisiä oikeuksia koskevat vakioehdot- ja hinnastot löytyvät Kopiosto ry:n verkkosivustolta. Lisäksi MTV Oy:n dvd-tallenteita koskeva valvonnan ja oikeuksien hallinnoinnin sekä Ylen ja MTV:n omien tv-ohjelmien arkistokäytön osalta mahdolliset Filmexin kautta jaettavat korvaukset perustuvat Suomen Näyttelijäliitto – Finlands Skådespelarförbund ry:n ja tv-yhtiöiden välisiin kahdenkeskisiin sopimuksiin. Filmex on kertonut selvityksessään lisäävänsä verkkosivuilleen ilmoituksen siitä, miksi lisenssien vakioehtoja tai vakiohinnastoja ei sivustolta ole löydettävissä.

Yhteishallinnointilain 57 §:n mukaan PRH voi jättää yhteishallinnointiorganisaation menettelyä tai laiminlyöntiä koskevan asian tutkimatta, jos 1) asiaa koskeva toimenpidepyyntö on ilmeisen perusteeton;

2) yhteishallinnointiorganisaatio on ryhtynyt toimenpiteisiin asian oikaisemiseksi; 3) yhteishallinnointiorganisaation menettelyllä tai laiminlyönnillä on vain vähäistä vaikutusta tämän lain tavoitteiden toteutumiseen; 4) tuomioistuimessa vireillä olevan samaa menettelyä koskevan riita- tai rikosasian johdosta ei yksityisen tai yleisen edun suojelemiseksi katsota olevan tarpeen ryhtyä toimenpiteisiin; tai 5) asia on vireillä myös Kilpailu- ja kuluttajavirastossa eikä lisätoimenpiteisiin katsota olevan tarpeen ryhtyä. Pykälän toisen momentin mukaan päätös tutkimatta jättämisestä on tehtävä viipymättä.

Yhteishallinnointilain esitöiden mukaan pykälän ensimmäisen momentin säännösten tarkoituksena on antaa PRH:lle mahdollisuus harkintavallan käyttämiseen ja resurssien kohdentamiseen niin, että varsinaisiin valvontatoimenpiteisiin ryhdytään vain silloin, kun kysymys on lain tavoitteiden toteutumisen näkökulmasta olennaisesta asiasta (HE 119/2016 vp s. 84-85). Pykälän toista momenttia koskevien esitöiden mukaan niin tutkinnan kohteena olevan yhteishallinnointiorganisaation näkökulmasta kuin esimerkiksi oikeudenhaltijan tai käyttäjän näkökulmasta voi olla tärkeää saada kannanotto siitä, ryhtyykö valvontaviranomainen asiassa toimenpiteisiin, joten päätös tutkimatta jättämisestä olisi tehtävä viipymättä. Tutkimatta jättämisellä on asian päättävä vaikutus ja siihen voi hakea muutosta hallinto-oikeudelta. Valvontaviranomainen voi esitöiden mukaan ottaa päätöksen kohteena olevan asian myös uudelleen tutkittavaksi, jos se on tarpeen esimerkiksi sen vuoksi, että valvontaviranomainen saa asiasta uutta selvitystä.

Asiassa esitetyn selvityksen mukaan Filmexillä ei ole verkkosivuillaan julkaistavia lisenssien vakioehtoja ja sovellettavia vakiohintoja mahdollisine alennuksineen, koska edustus sopimuksella Kopiosto ry:n hallinnoitavaksi siirrettyjen oikeuksien vakioehdot ja -hinnastot löytyvät Kopiosto ry:n verkkosivustolta ja muut Filmexin kautta mahdollisesti jaettavat korvaukset perustuvat Suomen Näyttelijäliitto – Finlands Skådespelarförbund ry:n ja tv-yhtiöiden välisiin kahdenkeskisiin sopimuksiin tai ulkomaisten tekijänoikeusjärjestöjen suomalaisille näyttelijöille keräämien tekijänoikeuskorvausten vastaanottamiseen ja tilittämiseen. Asiaa koskeva toimenpidepyyntö on siis ilmeisen perusteeton.

Filmex on lisäksi kertonut selvityksessään lisäävänsä verkkosivuilleen ilmoituksen siitä, miksi lisenssien vakioehtoja tai vakiohinnastoja ei sivustolta ole löydettävissä. Ilmoitus löytyy verkkosivuilta seuraavassa muodossa: ”*Filmex ry ei kuitenkaan toimi tekijänoikeuslain 26 §:ssä tarkoitettuna sopimuslisenssijärjestönä. Filmexillä ei myöskään ole tällä hetkellä muita näyttelijöiden tekijänoikeuksiin liittyviä vakioehtoisia lisenssejä tai sellaisia koskevia vakiohinnastoja.*” (<http://www.filmex.fi/toiminta/>, vierailtu 12.12.2017). Filmex on siis myös ryhtynyt toimenpiteisiin asian oikaisemiseksi.

Päätös

Patentti- ja rekisterihallitus jättää tutkimatta A:n 24.11.2017 tekemän tekijänoikeuden yhteishallinnoinnista annetun lain 56 §:n mukaisen toimenpidepyynnön Näyttelijöiden tekijänoikeusjärjestö Filmex - Skådespelarnars Upphovsrättsorganisation Filmex ry:n puuttuvista vakioehdoista ja –hinnoista ilmeisen perusteettomana.

Sovelletut säännökset

Laki tekijänoikeuden yhteishallinnoinnista (1494/2016) 40 §, 54 §, 56 § ja 57 §

PATENTTI- JA REKISTERIHALLITUS

Terhi Majjala
Valvonta- ja lakipäällikkö

Asko Metsälä
Lakimies
029 509 5797
asko.metsola@prh.fi

Liite Valitusosoitus